

De uitdaging
van een
christelijke levensstijl

Nicky Gumbel

DE UITDAGING VAN EEN CHRISTELIJKE LEVENSSTIJL

Copyright © Nicky Gumbel 1996

Studievragen copyright © David Stone

Originele titel: Challenging Lifestyle

This edition issued by special arrangement with

Kingsway Publications,

Lottbridge Drove, Eastbourne BN23 6NT, England

All rights reserved

Copyright © 1999 Nederlandse uitgave: Gideon

Auteur: Nicky Gumbel, die ook de Alpha-cursus heeft ontwikkeld

Vertaling: Petra Geertse

Omslagillustratie en cartoons: Charlie Mackesy

Omslagontwerp: David Sörensen

Jaar van uitgave: oktober 1999

6e druk: juli 2013

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN 978-90-6067-865-7

NUR 707

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm
of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

No part of this work may be reproduced in any form by print,
photoprint, microfilm or any other means without written permission
of the publisher.

Inhoud

Voorwoord 7

Inleiding 9

1. Leven onder de zegen van God 13
2. Invloed hebben op de maatschappij 23
3. De betekenis van het Oude Testament 40
4. Omgaan met boosheid 51
5. Seksuele zonde vermijden 66
6. Echtscheiding vermijden 80
7. Integer leven en handelen 93
8. Omgaan met mensen
die kwaad in de zin hebben 104
9. Onze vijanden liefhebben 117
10. Geven 128
11. Bidden 142
12. Vasten 154
13. Omgaan met geld 170
14. Ophouden met bezorgd zijn en beginnen
met leven 182
15. Omgaan met kritiek 196
16. Goede relaties opbouwen 213
17. Het leven vinden 227
18. Valse profeten onderscheiden 240
19. Een zekere toekomst opbouwen 251

Noten 262

Studievragen 269

Voorwoord

In deze tijd is het een van de grootste uitdagingen voor de kerk om leer en leven met elkaar in overeenstemming te houden – en ik geloof dat dit een extra moeilijke opgave is omdat de wereld het schijnbaar al heeft opgegeven.

Jezus leert ons in de Bergrede hoe we ons leven moeten leiden. Hij geeft antwoord op de vraag: ‘Hoe kunnen we onze roeping vervullen om ‘in’ de wereld te zijn maar niet ‘van’ de wereld?’ Het is van wezenlijk belang dat wij in onze generatie een oprechte poging doen om te begrijpen wat Jezus zegt en dat ook toe te passen.

In dit boek combineert Nicky Gumbel een goede materiaalkeuze met levenservaring en brengt hij de bijbelse boodschap op een humoristische en praktische manier tot leven. Het is dan ook van onschatbare waarde voor ons leven in het zogenaamde ‘postchristelijke’ tijdperk.

Zowel volwassen christenen als mensen die nog maar pas tot geloof gekomen zijn, kunnen met dit boek hun voordeel doen. Het kan uitstekend dienen als vervolg op de Alpha-cursus en zal de kerk helpen om haar ‘licht [te laten] schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.’

Sandy Millar

hoofdpredikant Holy Trinity Brompton

Nu de Alpha-cursus gegeven wordt op duizenden plaatsen, voornamelijk in Groot Brittannië maar ook in vele andere landen, ontstaat er een toenemende behoefte aan studiemateriaal. We hebben vooral veel aanvragen gehad voor een vervolgcursus. Dit boek is bedoeld als onderdeel van een programma voor christelijke volwassenen-educatie dat uiteindelijk twee jaar in beslag zal nemen. Het voorlopige programma bestaat uit de volgende boeken: *Een kwestie van leven*, *Een leven dat zin heeft*, *Brandende kwesties* en *De uitdaging van een christelijke levensstijl* (twee termijnen).

Ik wil iedereen bedanken die zo vriendelijk is geweest om zijn tijd en energie te steken in dit project. In het bijzonder dank ik kanunnik John Collins, ds. Paul Perkin, Jo Glen, Helena Hird, dr. Peter Somers Heslam, dr. Roland Werner, Patricia Hall, Simon Levell, Chris Russell, zijne edelachtbare rechter Christopher Compston, Helen Adam, Roger Steer en Andrew Brydon voor hun nuttige aanwijzingen.

Daarnaast ben ik dank verschuldigd aan Jon Soper voor het waardevolle onderzoek dat hij gedaan heeft. Ten slotte wil ik Philippa Pearson Miles bedanken voor haar buitengewone vaardigheid om snelheid en efficiëntie te combineren met vriendelijkheid en een goed humeur.

Inleiding

Toen Hij nu de scharen zag, ging Hij de berg op en nadat Hij Zich had nedergezet, kwamen zijn discipelen tot Hem. En Hij opende zijn mond en leerde hen.

In onze cultuur is levensstijl – ‘Lifestyle’ – ontzettend belangrijk. Er zijn ontelbare tijdschriften over kleding, gezondheid en fitness, diëten, seksualiteit, huizen en tuinen en andere aspecten van onze levensstijl. In deze tijdschriften gaat het niet om de inhoud, maar om de buitenkant, het uiterlijk van de dingen. Jezus is echter veel meer geïnteresseerd in wat daarachter schuilgaat.

In de Bergrede stelt Hij onze westerse levensstijl aan de kaak, maar biedt Hij ons ook een alternatieve levensstijl aan. Hij roept ons op om een christelijke levensstijl te ontwikkelen. De vraag die in onze cultuur vaak gesteld wordt, is niet in de eerste plaats ‘Is het christendom waar?’ maar ‘Is het echt? Werkt het?’ De wereld kijkt toe. Dat is de uitdaging waarvoor we staan. De afgelopen tweeënhalf jaar* werd ik bij het preken en nadenken over de negentien hoofdstukken van dit boek telkens opnieuw grondig op de proef gesteld door Jezus. Ik kan alleen maar hopen dat u als lezer hetzelfde zult ervaren.

Jezus stelt erg hoge eisen aan onze levensstijl. De Amerikaan John Wimber zei het als volgt: ‘Jezus wil altijd meer. Hij is blij

* Nicky Gumbel schrijft dit in 1996.

met alles wat we doen, maar het is nooit goed genoeg. Ik ben tevreden met Jezus, maar Hij is niet tevreden met mij. Hij stelt zijn normen steeds hoger. Hij wandelt op de hoogten. Hij is mild, maar onwrikbaar in zijn roeping.'

De Bergrede is ooit omschreven als 'de mooiste parel in de kroon van Jezus' leer'.¹ Ze is 'het manifest van de Koning' en 'de Magna Charta van het Koninkrijk'. Het zou het understatement van het millennium zijn om te zeggen dat de Bergrede de beste preek aller tijden is! Een negentiende-eeuwse commentator zei: 'We zijn hier dicht bij de hemel.'²

Jezus koos ervoor om deze rede uit te spreken vanaf een berghelling (Matteüs 5:1). Misschien deed Hij dat met de gedachte aan Mozes in het Oude Testament, die de tien geboden ook van God ontving op een berg, maar het kan ook zijn dat dit gewoon de beste plaats was om te spreken.

Men is het niet helemaal eens over de vraag of Jezus Zich richtte tot de discipelen of tot de schare. Het lijkt alsof Hij eerst alleen tot zijn discipelen sprak (Matteüs 5:1) en later tot iedereen die stond te luisteren (Matteüs 7:28). Jezus' leer was blijkbaar allereerst bedoeld voor de discipelen en vandaag de dag dus voor de mensen die al christen zijn. Maar het was duidelijk de bedoeling dat zijn boodschap ook gehoord werd door de schare – die misschien te vergelijken is met de mensen die nog geen christen zijn. Jezus zet de twee groepen voortdurend tegenover elkaar. Hij zegt: 'Wordt hun dan niet gelijk.' Zijn discipelen moeten anders zijn dan de goddeloze mensen en de heidenen (het equivalent van de tegenwoordige onkerkelijke wereld) en ook anders dan de godsdienstige mensen, de schriftgeleerden en de Farizeeën.

Jezus was niet bezig met het opstellen van een nieuwe wet om het Oude Verbond met Mozes te vervangen. Hij leerde zijn volgelingen hoe ze een christelijk leven konden leiden. Vandaag de dag zijn er veel niet-christenen die beweren dat

ze leven op de manier die Jezus ons leert in de Bergrede. Maar als ze die werkelijk zorgvuldig hadden doorgelezen, zouden ze ingezien hebben dat het zonder de hulp van de Heilige Geest vrijwel onmogelijk is om ook maar gedeeltelijk te voldoen aan de eisen die Hij stelt. Misschien was dat wel een van de bedoelingen van de rede. Mensen die Christus niet kennen, en eigenlijk wij allemaal, zouden om genade en hulp moeten roepen als we de Bergrede lezen. De reformatoren in de zestiende eeuw zeiden dat de wet ons naar Christus stuurt om gerechtvaardigd te worden en dat Christus ons terugstuurt naar de wet om geheiligd te worden. Als we Christus aanvaarden, stuurt Hij ons met de hulp van zijn Geest terug naar de Bergrede om te leren hoe we vanuit ons geloof moeten leven. Jezus leert ons hier hoe we tot uitdrukking kunnen brengen wat God in ons bewerkt heeft.

Leven onder de zegen van God

Matteüs 5:3-6

³ *Zalig de armen van geest,
want hunner is het Koninkrijk der hemelen.*

⁴ *Zalig die treuren,
want zij zullen vertroost worden.*

⁵ *Zalig de zachtmoedigen,
want zij zullen de aarde beërven.*

⁶ *Zalig die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid,
want zij zullen verzadigd worden.*

Ik ben nooit erg goed geweest in sport, maar ik heb het wel altijd leuk gevonden. Ik ben lid van een squashclub die ook een fitnesscentrum heeft. Op een dag zag ik dat er een fitnesswedstrijd gehouden werd onder de naam ‘de ultieme uitdaging’. Aangezien ik wel van een uitdaging houd, ging ik poolshoogte nemen. De wedstrijd bestond uit tien zware oefeningen. Van de deelnemers werd verwacht dat ze zes weken lang getraind hadden. Het circuit kon op verschillende niveaus worden afgelegd, namelijk ‘topconditie’, ‘goede conditie’, ‘redelijke conditie’ en ‘oud en wijs’. Met het oog op mijn grijzende haren werd mij geadviseerd om ‘oud en wijs’ of ‘redelijke conditie’ te proberen – zeker omdat ik van te voren helemaal niet getraind had. ‘Nee,’ zei ik. ‘Ik wil graag meedoen met “topconditie”.’ Dat betekende onder andere dat ik vijf kilometer moest fietsen, dat ik in zo’n fitness-toestel veertig keer allerlei armbewegingen moest maken met veertig kilo tegendruk, honderd ‘sit-ups’,

twee kilometer hardlopen op een steile heuvel, honderd keer opdrukken en honderd vijftig meter klimmen op een klimapparaat. Het hele circuit moest binnen drie kwartier afgelegd worden. Alle ontmoedigingspogingen van de instructeurs ten spijt, was ik vastbesloten mee te doen op dit niveau.

Toen ik startte, zag ik dat er heel wat mensen stonden te kijken. Ik weet niet hoe ik het gedaan heb, maar op één of andere manier slaagde ik erin om binnen de gestelde tijd zwetend en volledig uitgeput het einde van het circuit te bereiken. Ik kreeg een cadeaubon van vijf pond en een sporttrui met de opdruk 'ik heb de ultieme uitdaging overleefd'. Zo trots als een pauw ging ik naar huis om aan mijn vrouw en kinderen te laten zien wat ik had bereikt. Ze leken gepast onder de indruk.

De dag erna was ik een beetje stijf, maar verder voelde ik me uitstekend. Ik was aardig met mezelf ingenomen, tot ik de volgende ochtend wakker werd en merkte dat er iets mis was. Ik kon me niet bewegen; het leek wel of al mijn spieren vastzaten. Ik kon niet eens opstaan en moest mijn bed uit en de trap af geholpen worden. Nadat ik voorzichtig wat rekoefeningen had gedaan, strompelde ik naar mijn werk. Ik probeerde wanhopig me normaal te bewegen, want ik wilde niet dat ze zouden ontdekken hoe dom ik geweest was. De eerste die ik tegenkwam, vroeg direct wat er in vredesnaam met me aan de hand was en ik moest alles opbiechten. Ik had een versie van de zogenaamde 'ultieme uitdaging' overleefd, maar wel op het nippertje.

In de Bergrede houdt Jezus ons een uitdaging voor die oneindig veel belangrijker is. Het is een uitdaging die we niet zo snel en gemakkelijk kunnen vervullen als een fitnesswedstrijd, maar de vreugde en voldoening die we eraan beleven, is dan ook veel groter. Niet de fitnesswedstrijd, maar *dít* is 'de ultieme uitdaging'. Niemand heeft de wereld ooit een grotere uitdaging voorgehouden dan Jezus in deze rede. Aan het einde van zijn rede, waarvan wij waarschijnlijk slechts een verkorte versie

hebben, zegt Hij dat we verstandig zijn als we de uitdaging aannemen.

Uit de openingsverzen blijkt hoe belangrijk deze rede was. Er staat dat Jezus ‘Zich had nedergezet’ (vs. 1). Als een rabbi ging zitten om te onderwijzen, was dat een teken dat hij iets te zeggen had dat van groot gewicht en belang was. Vervolgens staat er ‘Hij opende zijn mond’ (vs. 2). Met deze Griekse uitdrukking wordt aangegeven dat het om een plechtige gebeurtenis gaat. Het moderne equivalent zou kunnen zijn: Hij opende zijn hart.

Aan het begin van zijn rede vertelt Jezus meteen waar het in het leven werkelijk om draait. Wij beoordelen mensen vaak aan de hand van wat ze doen of wat ze hebben: hun baan of de opleiding die ze hebben genoten, de dingen die ze presteren, hun financiële situatie, hun uiterlijk, hun vrienden of bezittingen. Jezus zegt hier echter dat het in het leven niet gaat om wat we doen, maar om wie we *zijn*. Ik heb jarenlang als advocaat gewerkt, maar toen ik theologie ging studeren, kon ik niet langer mijn eigen brood verdienen. Wat ik miste, was niet zozeer het geld, maar mijn gevoel van eigenwaarde. Voorheen werd ik ervoor betaald om mijn mening te geven, maar op de universiteit had niemand daar ook maar een greintje belangstelling voor! Ik herinner me hoe ik aan een wijze christen vertelde dat ik het heel moeilijk vond daarmee om te gaan. Hij zei iets wat heel eenvoudig, maar wel treffend was. Hij zei dat het goed was dat ik dit meemaakte, omdat het in het leven niet gaat om wat je doet, maar om wie je bent.

Jezus begint zijn rede met de zaligsprekingen – die Billy Graham acht zalige kenmerken van een christelijke levensstijl noemt. Ze lijken op de vrucht van de Heilige Geest, in die zin dat ze voor iedereen zijn. Deze kenmerken zijn niet bedoeld voor een geestelijke elite, maar voor alle volgelingen van Christus.

Hij erkent dat hij in een wanhopige situatie verkeert en roept: 'O God, ik heb er een puinhoop van gemaakt. Ik heb niets om U aan te bieden. Ik kan niet eens goed bidden of naar U luisteren. Ik ben geestelijk blind, naakt en arm.' Tegen mensen die op die manier tot Hem roepen, zegt Jezus: 'Hunner is het koninkrijk der hemelen' (vs.3). De deur van het koninkrijk der hemelen zwaait open voor bedelaars.

We mogen nieuwe moed vatten op het moment dat we ons geestelijk ontredderd en totaal mislukt voelen.

Stap 2 – ‘Zalig die treuren’ (vs. 4)

Het woord voor ‘treuren’ betekent ‘bedroefd zijn’ of ‘verdriet hebben’. In de Griekse vertaling van het Hebreeuwse Oude Testament wordt het vaak gebruikt in verband met rouw over een dode. Het komt onder andere voor in de beschrijving van Jakobs verdriet over de vermeende dood van zijn zoon (Genesis 37:34-35). Jezus lijkt, heel paradoxaal, te zeggen: ‘Gelukkig zijn de ongelukkigen!’

Het is een misvatting te denken dat christenen nooit geluk-

